

Fonds Nr. 2674

## Kalniņš Viktors (1938 - 2001), baltiešu pretošanās kustības dalībnieks

Vienkāršotais apraksts Nr.1-v

Aprakstījums (vēsturiskā izziņa)

### *Fondraža nosaukums*

*Viktors Kalniņš*

### *Administratīvā vēsture/ Biogrāfija*

Viktors Kalniņš dzimis 1938.gada 17.janvārī Ankarā latviešu ģimenē, kas pēc 1.pasaules kara bija palikusi Padomju Krievijā. Viņa tēvu, latviešu strēlnieku un inženieri, 1937.gadā nogalina Staļina vadītā masu slepkavības akcijā.

1946.gadā kopā ar audžuvecākiem Viktors Kalniņš atgriežas Latvijā. No 1955.gada līdz 1960.gadam mācās Maskavas Lomonosova universitātē vēstures- filoloģijas fakultātē, specialitāte vispārējā vēsture un krievu literatūras vēsture. Pēc studiju beigšanas strādā Rīgā „Arodbiedrību biļetenā” kā literārais līdzstrādnieks, kādu laiku Zinātņu akadēmijas izdevniecībā veido bibliogrāfiskos sarakstus Maskavai. Pēc tam darbojas kā skolotājs un žurnālists. Pēc 1956.gada revolūcijas Ungārijā pievienojās pretošanās kustībai.

1962.gadā Viktoru Kalniņu apcietina un notiesā uz 10 gadiem par piedalīšanos pretpadomju organizācijās. Sodu viņš izcieš Dubravlaga 17-ā nometnē Mordovijas autonomajā republikā. Aktīvi piedalījies visos padomju disidentu iesniegumos Augstākās padomes prezidijam, prasot politisko ieslodzīto stāvokļa uzlabošanu, kā arī vairākos bada streikos.

1972.gadā pēc soda izciešanas Viktors Kalniņš atgriežas Latvijā un gadu nodzīvo Kalvē (Cēsu rajonā) pie audžuvecākiem. Strādā dažādus gadījuma darbus, būdams varas orgānu uzraudzībā.

1974.gadā Viktors Kalniņš apprecās ar gleznotāju, rakstnieci, nacionālpolitisku aktīvistu un bijušo politeslodzīto Helēnu Celmiņu. Dzīvo Rīgā un strādā mikroautobusu rūpnīcā. Turpina darboties nacionālā kustībā. 1976.gadā VDK oficiāli brīdina Viktoru Kalniņu un viņa sievu izbeigt politiskās aktivitātes. 1977.gadā Viktors Kalniņš piedalās Igaunijas, Latvijas un Lietuvas nacionālā kustībā dažādu dokumentu izstrādāšanā un prese konferences plānošanā ārzemju žurnālistiem Maskavā.

1978.gadā kopā ar sievu Helēnu Celmiņu izraidīts no Latvijas, apmetas uz dzīvi Amerikā. Strādā radiostacijā „Brīvā Eiropa”, par sētnieku un liftnieku, piedalās trimdas latviešu sabiedriskajā darbībā. Viktoru Kalniņu aicina referēt dažādās latviešu sanāksmēs ASV, Kanādā un Austrālijā. Publicējas latviešu un krievu valodā par latviešu centieniem un ierunā savus radio raidījumu tekstus pārraidīšanai uz Latviju.

1994.gadā Viktors Kalniņš ar sievu atgriežas Rīgā.

Miris 2001.gadā 29.oktobrī Rīgā.

## ***Apraksta vienības uzkrāšanas laiks.***

Par 1915. - 2001.g.

## ***Tiešais iegūšanas avots***

Latvijas Valsts arhīvs dokumentus saņēmis 2009.gadā no Helēnas Celmiņas (2009.gada 12.marta dāvinājuma līgums Nr.22).

## ***Fonda saturs***

Fonda vislielāko daļu veido Viktora Kalniņa sarakste ar trimdas sabiedriskajiem un kultūras darbiniekiem, ASV un citu valstu politiķiem, pretošanās kustības dalībniekiem, vēsturniekiem un daudzām citām personām, trimdas latviešu un ārzemju organizācijām, biedrībām, apvienībām.

Viktora Kalniņa raksti, manuskripti, konspekti un piezīmes par Baltijas valstu nacionālo politiku, padomju tautām, tautībām, notikumiem un patieso stāvokli okupētajā Latvijā.

Daļu fonda veido V.Kalniņa personas dokumenti, fotogrāfijas un sakrātie materiāli.

## ***Izvērtēšana***

Dokumenti saņemti valsts glabāšanā nesakārtotā veidā. Saņemtie dokumenti atspoguļo laika periodu no 1915. – 2001. gadam.

Ekspertīze veikta 2009. gada I. ceturksnī.

## ***Komplektēšana***

Par fonda Nr 2674 papildinājumu ziņu nav.

## ***Sistematizācija***

Dokumentu sistematizācija un aprakstīšana veikta 2009. gada I ceturksnī, ievērojot ISAD (G) pielietošanas noteikumu B daļu – par personu fondiem un “Metodiskos norādījumus personu dokumentu apsekošanai un vienkāršotai aprakstīšanai”.

Izveidots apraksts 1-v. Aprakstā iekļautas 79 lietas, sadalot tās sērijās un apakšsērijās:

1. V. Kalniņa rakstu publikācijas (Nr.1– Nr.12),
2. V. Kalniņa dažādi pieraksti un konspekti (Nr.13 -Nr.18),
3. Personas dokumenti (Nr.19 - Nr.23),
4. Biogrāfiska rakstura ziņas par V.Kalniņu un sievu Helēnu Celmiņu (Nr.24 - Nr.27),
5. Sarakste (Nr.28 – Nr.68).
  - 5.1. Sarakste ar pretošanās kustības, grupas „Helsinki 86” dalībniekiem, sabiedriskiem darbiniekiem, vēsturniekiem, literātiem u.c. personām (Nr.28 - Nr.59),
  - 5.2. Sarakste ar dažādām trimdas latviešu un ārzemju sabiedriskām organizācijām, biedrībām, apvienībām (Nr.60 - Nr.68),
6. Sakrātie materiāli (Nr.69 - Nr.74)
7. Fotogrāfijas (Nr.75 - Nr.79).

Iedaļas ietvaros lietas sistematizējas ievērojot hronoloģijas principu.

**Pieejamības noteikumi**

Bez ierobežojuma.

**Dokumentu valoda**

Latviešu, angļu, krievu, vācu, zviedru valodā.

**Fiziskais raksturojums**

Dokumentu fiziskā saglabātība laba.

**Aprakstījumu sastādīja**

Personu fondu un trimdas dokumentu daļas  
galvenā arhīviste:



I. Vīksniņa

08.06.2009